

Dr hab. Joanna Rokita-Jaśkow, prof. UP

6.05.2020

Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków

Instytut Neofilologii

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Ingrid Bello-Rodzeń

pt. *„Być może robimy to dobrze”: Blogi Rodzicielskie na temat wychowania wielojęzycznego.*

Badanie Eksploracyjne.

Jednym ze skutków globalnej mobilności młodych ludzi jest zawieranie małżeństw mieszanych, tj. przez osoby pochodzące z różnych krajów, mówiące innymi językami i nierzadko zamieszkujące w kraju, który nie jest ojczystym dla żadnego z nich. Dzieci zrodzone w takich rodzinach mają szansę wzrastać w dwu- a nawet wielojęzyczności. Czy jednak dostaną tę szansę, zależy od rodzinnej polityki językowej, tj. promowania określonych języków rodziny w różnych sytuacjach życiowych oraz stosowania strategii podtrzymujących ich użycie.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska jest niezwykle aktualna i odpowiada na nakreśloną powyżej zmieniającą się sytuację wielu rodzin w zglobalizowanym świecie. Stanowi pionierskie badanie w ramach dopiero formułującej się poddziedziny językoznawstwa stosowanego, jakim jest tzw. rodzinna polityka językowa (z ang. *family language policy*), której początki możemy datować na rok 2008 i publikację artykułu autorstwa King, Fogle i Logan-Terry'ego pod takim tytułem. Jest także jednym z pierwszych wykorzystujących blogi internetowe jako źródło wiedzy dla badacza - socjolingwisty. Tym samym możemy zauważyć, że dawne metoda prowadzenia dzienniczków rozwoju dziecka (ang. *diary studies*) ewoluowała z duchem czasu do dzienniczków/blogów internetowych. Jednakże, jak i wcześniej są one zazwyczaj prowadzone przez rodziców, którzy mają związki z językoznawstwem tj. studiowali tę dziedzinę nauki, są tłumaczami albo nauczycielami języka (por. s. 70). Zainteresowanie językami przejawia się najczęściej podejmowaniem w blogach tematyki wychowania w wielojęzyczności.

Niniejsza praca składa się z 6-ściu rozdziałów, standardowo podzielonych na część teoretyczną (rozdziały 1-3) i empiryczną (rozdziały 4-6). Liczy w sumie 162 strony tekstu właściwego; pozostałe 40 stron stanowią: bibliografię, załączniki oraz streszczenia w j. ang i j. polskim. W rozdziale pierwszym Autorka przedstawia genezę i założenia teoretyczne „rodzinnej polityki językowej” jako nowej dziedziny językoznawstwa. Szczegółowo omawia model B. Spolskiego (2004, 2007, 2009), który charakteryzuje składowe rodzinnej polityki językowej, tj. poglądy (ang. *beliefs*, ale też: *'ideologies'*), praktyki oraz strategie zarządzania językami. W obrębie tych składowych omawia mity nt. wielojęzyczności, praktyki dotyczące wyboru języków, dokonuje przeglądu strategii dotychczas sklasyfikowanych w literaturze przedmiotu jako wykorzystywanych w naturalnej dwu i wielojęzyczności. Model jest o tyle istotny, że Autorka odnosi się do niego również w analizie wyników. W rozdziale drugim Autorka przedstawia blogi rodzicielskie jako osobny gatunek piśmienniczy, przedstawia motywacje do prowadzenia blogów, a także zagrożenia dla traktowania ich jako obiektywnych źródeł wiedzy, takie jak monetyzacja (ang. *monetisation*) tj. oczekiwania finansowego zwrotu z prowadzenia bloga oraz nadmierna ekspozycja prywatności dzieci (ang. *sharenting*). Przedstawia również zjawisko blogowania jako tworzenie wirtualnej wspólnoty działań (ang. *virtual community of practice*). Te 3 zjawiska są zdecydowanie zjawiskami nowymi w językoznawstwie stosowanym. Autorka dokonała solidnego przeglądu literatury socjologicznej w tym zakresie i udanego transferu ww. treści na grunt językoznawczy. Natomiast w rozdziale 3-cim autorka dokonuje przeglądu aktualnych badań na dwu osobnych polach, tj. w obrębie rodzinnej polityki językowej oraz na temat rodzicielskiej blogosfery, w podsumowaniu wskazując na możliwości połączenia obu pól badawczych.

W wyniku takiego spojrzenia otrzymujemy pracę niezwykle spójną, zorganizowaną wokół jednej nadrzędnej tezy. Autorka umiejętnie dokonała selekcji i organizacji najnowszych badań naukowych nad ww. zagadnieniem, a zdecydowana większość z nich dotyczy ostatniej dekady.

Co więcej, można przyjąć, że i zasięg jej pracy ma charakter globalny. Autorka wykorzystwała do analizy blogi rodziców zamieszkujących na 4-ech różnych kontynentach, posługujących się najrozmaitszymi konstelacjami języków, od najbardziej popularnych, jak angielski czy hiszpański, po te których zasięg jest ograniczony do jednego kraju, jak łotewski, szwedzki czy nawet amerykański język migowy.

W części empirycznej badaczka niezwykle transparentnie pokazała sposób doboru badanych. W pierwszym etapie projektu Autorka wykorzystwała kwestionariusz, dzięki któremu mogła zweryfikować dane demograficzne rodziny, jak i uzyskać zgodę na wykorzystanie wpisów dla celów niniejszej rozprawy, co wskazuje na przykładanie dużego znaczenia do etyczności prowadzonych badań. Autorka musiała się zmierzyć z ogromną ilością materiału empirycznego (zamieszczonego na załączonej płycie CD), dokonać jego opisu, klasyfikacji i analizy. W efekcie czytelnik uzyskuje wgląd do już usystematyzowanych treści, co ułatwia orientację w tekście i śledzenie wywodu. Autorka podzieliła przedstawiony materiał badawczy według pytań badawczych odpowiadających częściom modelu Spolskiego tj. poglądów, strategii i zarządzania wielojęzycznością, nadała własne nagłówki wyróżnionym podgrupom treści, zilustrowała je przykładowymi wypowiedziami blogerek, dokładnie zakodowanymi i udokumentowanymi.

W mojej ocenie trudno jest znaleźć słabe punkty pracy. Być może oczekuje się od doktoranta szerszej znajomości dziedziny, a więc w tym przypadku przytoczenia tła historycznego badań nad dwu- i wielojęzycznością, dokładniejszego odniesienia się do wcześniejszych badań dzieci dwu- i wielojęzycznych za pomocą dzienniczków. Niniejsza praca prezentuje inne, wydaje się bardziej nowoczesne i charakterystyczne dla artykułów naukowych podejście. Cały wywód teoretyczny toczy się wokół celów badawczych pracy. Analiza i dyskusja wyników również została przeprowadzona w świetle przedstawionej literatury tj. modelu rodzinnej polityki językowej Spolskiego (2006, 2007, 2009). Wyniki przedstawiono niezwykle syntetycznie w postaci zestawień, tabel itp. Te właśnie cechy wymieniałabym jako kluczowe w niniejszej rozprawie: syntetyczne ujęcie, rzetelność i transparentność przeprowadzonej analizy, dbałość o etyczność prowadzonych badań.

Z uwagi na wiedzotwórczy charakter niniejszej rozprawy należy uściślić polskie tłumaczenie frazy 'family language policy'. Jego znaczenie w j. ang. może być mylące. Czy należy je tłumaczyć jako „rodzinna polityka językowa” (tak jak we wcześniejszych źródłach polskich autorów np. Wąsikiewicz-Firlej, 2016, Murmann, J. 2019) czy jako 'polityka języka rodzinnego', jak zaznacza to Autorka w streszczeniu na str. 203. Odmienne tłumaczenie tego terminu może powodować jego inne znaczenie.

Pod względem językowym praca jest napisana w całości poprawnie. Styl Autorki jest niezwykle gęsty i precyzyjny. Z pewnym zaskoczeniem zauważyłam nadmierną ilość cytatów w części teoretycznej, przytaczających dokładne sformułowania autorów z

wykorzystywanych źródeł zamiast np. parafraz. Wydaje się jednak, że nie dowodzi to braku umiejętności toczenia wyводу naukowego, gdyż w części empirycznej jest on prowadzony całkowicie samodzielnie, ale jedynie ogromnej pieczołowitości i dokładności w notowaniu odniesień do źródeł.

Przedstawione powyżej uwagi są w istocie drobiazgami i w żaden sposób nie dyskredytują ogromnej wartości pracy, zarówno jej pionierskiego charakteru, jak i umiejętności prowadzenia wyvodu naukowego.

Reasumując zatem uważam, że rozprawa doktorska mgr Ingrid Bello-Rodzeń spełnia warunki określone w art.13.1. ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym tj. stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a Doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w zakresie językoznawstwa oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Jednocześnie z uwagi na nowatorski charakter badań prowadzonych w skali globalnej rekomenduję wyżej wymienioną pracę do druku. Tym samym wnoszę o dopuszczenie mgr Ingrid Bello-Rodzeń do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

6.05.2020

Joanna Rucińska-Jaskar